

Sebők Zsigmond:
AZ ÉN UJSÁGOM ÉS A GYERMEKIRODALOM

Mi volt Pósa föllépte előtt a magyar gyermekirodalom? A magyar költészet kertjének elhagyatott zuga, melyben ugyan virágzott néhány gyönyörű rózsabokor, de egészben oly puszta, oly sivár volt, hogy gazdája szegényében egy csomó cserépben élő, idegenből hozott palántával földte el a kert látogatói elől. A gyermekvilág, mely a kertet látogatta, ezekben az ideplántált, külföldi virágokban gyönyörködött, és szívta lelkébe idegen illatukat.

Pósa látta ezt és szíve megnehezedett.

– Mi lesz a magyar ifjúságból – gondolta –, ha gyermekkorában ilyen lelki táplálékkal él?

Nyilvánvaló volt, hogy addig nem lehet az ifjúság figyelmét elvonni a külföldi virágokról, amíg a magyar gyermekirodalom kertjét gondos kézzel, és szerető lelkesedéssel úgy meg nem műveli valaki, hogy minden tavasszal ezer bimbó mosolyogjon benne. Pósa vállalkozott erre a munkára. Bement az elhagyatott zugba és dologhoz fogott. Fáradtságos munka volt. Sok gyomot kellett kiirtania, maga túrta a földet, maga kapálta, a Tiszából hozott vizet öntözni, az Alföldről virágmagot vetni. Gondosan vigyázott arra, hogy idegen mag ne keveredjék a magyar virág közé. Lelkesítette munkájában saját ihlete és az a néhány szép rózsató, mely eddig is ott illatozott s melyek egyikét Petőfi ültette.

A fáradhatatlan kertészt megjutalmazta az Isten. Mindjárt az első esztendőben néhány gyönyörű virágagy mosolygott a kertben: rózsza, tulipán, szegfű, rezedá, ibolya, nefelejcs. A gyermekek otthagyták az idegen cserepes virágot, és vidám zajjal gyönyörködtek a Pósa bácsi virágágyaiban. Mennyivel édesebb volt a hazai virág illata, mennyivel kedvesebb a szirma! Az idegen virágot kerülte a méh, kerülte a lepke, a madár, míg itt vígan zümmögött a méhecske, seregével repesett az aranyszárnyú lepke, a rigó fütyült, a fülemüle csattogott.

A Pósa bácsi virágágyai odacsalták a kert zugába az irodalom számos művelőjét s ezek is versenyt kezdtek dolgozni a kertésszel. Kis idő múlva már csaknem minden neves költő és író a kertcskében munkálkodott.

A gazda, a magyar nemzet, meglepve látta, hogy irodalma kertjének ama puszta zuga, mely oly sokáig parlagon hevert, vetekedni kezd szépség, és gazdaság dolgában a kert többi részével. És bámulva vette észre, hogy a magyar gyermekek közömbösen futnak el az idegen növény mellett, és egyenesen a Pósa bácsi kis kertjébe tartanak.

– Minek rejtse el tovább ezt a szép, új kertrészletet az idegen plánta? – gondolta. Én bizony kidobom a kertemből.

Ki is dobta valamennyit. A magyar gyermek most magyar lélekből fakadt, tiszta magyar nyelven írt könyvet, újságot kap kezébe. A gyermekmesét Pósa bácsi, és munkatársai a nép kincsesházából merítik, a gyermekversek, a magyar dal édes testvérei. Ahogy dajkánk dalolt bölcsőnk fejénél, úgy dalol a Pósa bácsi gyermeklapja, *Az Én Újságom* a gyermekeknek; ahogy virágos réten cseng dévaj játék közben az *ispiláng, meg a kis kacska fürdik fekete tóban*, oly ismerősen és kedvesen csengenek a Pósa bácsi versei; ahogy a fonóban mesélnek, úgy mesél Pósa bácsi az ő mesemondóival a gyermekvilágnak. A gyermekek pedig hálásan simulnak a jó kertészhez, aki nekik azt a sok gyönyörű virágot ültette, s aki nekik éveken át mesél, regél, aki velük játszik, és annyira megérti minden gondolatukat.

Pósa Lajos föllépése átalakította a magyar gyermekirodalmat: magyarabbá tette lélekben és nyelven. Nem túlzás az, amit sok tanfőrfő állít, hogy tulajdonképpen ő teremtette meg az igazi gyermekirodalmat. Mi sem bizonyítja jobban hatását, mint az, hogy a tankönyvek immár tele vannak Pósa gyermekverseivel, és az iskola lelkesedve tárja ki ajtait Pósa gyermekköltészetére és amaz irány előtt, melyet ő képvisel.

Gyakran elnézem a fáradhatatlan kertészt, amint kis kertjében munkálkodik, amint aggódva őrzi és ápolja virágágyait. Nincs lelkiismeretesebb munkás nálánál. A gyom el nem kerül a figyelmét, a virágrontó férget egyszerre észreveszi éles szeme, és kipusztítja irgalmatlanul. Az ő szép virágos kertjét el ne rontsa az ízléstelenség gyomja, vagy az idegenszerűség férgel! Egész héten szeretettel fáradozva jár kertjében, és örömmel gondol a hetedik napra, mikor a gyermekek közé viszi virágait lapja, *Az Én Újságom*. És a jó kertész akkor boldog, mikor a gyermekek vidám, elégtelt zajongását hallja a hetedik napon.

In: Tíz esztendő.

Emléklapok *Az Én Újságom* tíz éves fennállása alkalmából. *Singer és Wolfner*, Budapest, 1900.